

36. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakunnan puheenjohtajaksi v:ksi 1956 valittiin toim.joht. Anni Voipio-Juvas sekä jäseniksi rva Hertta Arvisto, varaston esimies Oskari Helenius, talousop. Alli Häggman, toiminnanjoht. Alarik Katra, rva Martta Kulonen, toimits. Martti Rauhamo, prof. Paaavo Roine sekä lääket.lis. Uno Tötterman, jonka lautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen. Kaupunginhallituksen edustajajana lautakunnassa oli varat. Kaj Erik Östenson. Sihteerinä toimi toim. joht. Toivo Ekberg.

Lautakunta kokoontui 14 kertaa ja sen käsittelemien asiain pykäläluku oli 157. Saapuneita kirjeitä oli 64 ja lähteneitä 29.

Lautakunnan päätökset. Kassantarkastajiksi kertomusvuodeksi valittiin lautakunnan jäsenet Arvisto ja Katra (26. 1. 6 §); kamr. Yrjö Laesmaa ja hänen estyneenä ollessaan kirjanpit. Helmi Heinonen tai toim. apul. V. Narvola valtuutettiin yhdessä joko kassanhoit. Elma Maijalan, toimistoapulaisten M. Oksasen, Laura Koivusen tai L. Lampisen kanssa allekirjoittamaan shekit, maksumääräykset yms., toim.joht. Ekberg ja hänen estyneenä ollessaan kamr. Laesmaa oikeutettiin hyväksymään laskut ja viimeksi mainittu lähetteet ja hänen estyneenä ollessaan kirjanpit. Heinonen tai toim. apul. Narvola (26. 1. 7 §); päätettiin eräistä elintarvikehankinnoista (26. 1. 13 §, 27. 9. 110—112 §, 25. 10. 132 §); laitoksen autokannan osittainen uusiminen päätettiin ottaa huomioon tulo- ja menoarvion laadinnan yhteydessä (23. 2. 27 §); Helsingin toimistovirkailijat-niminen yhdistys ja Sotainvaliidiin Veljesliiton Helsingin Sotainvaliidit -nimisen yhdistyksen naisjaosto oikeutettiin pitämään toistaiseksi kokouksiaan laitoksen ruokalassa Alppirinne 1 (23. 2. 30 §, 27. 9. 118 §); päätettiin v:ksi 1957 tilattavista sanoma- ja aikakauslehdistä (27. 9. 120 §); laitoksen alkoholivaraston hallussapito-oikeus päätettiin siirtää uuden pääemännän Brita Söderströmin nimiin (14. 12. 157 §); laitoksen kertahankinnan ylimmäksi arvoksi kertomusvuonna vahvistettiin 3 mmk (29. 5. 58 §) ja v:n 1955 toimintakertomus ja tilinpäätös hyväksyttiin (19. 4. 47, 48 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista: uuden juurikasvi-varaston rakentaminen Herttoniemeen tarkoitukseen varatulle alueelle (26. 1. 9 §); erään saatavan poistaminen laitoksen tileistä (19. 4. 44 §); korvauksen suorittaminen eräälle laitoksen viranhaltijalle oman viran ohella hoidetuista virkatehtävistä, henkilökunnan palkkaluokituksen tarkistaminen ja eräiden virkanimikkeiden muuttaminen (29. 5. 55 §, 2. 7. 80 §); uuden kuorma-auton hankkiminen laitokselle (29. 5. 56 §); jaoston asettaminen tutkimaan ja selvittämään kouluateriakysymystä (6. 9. 106 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat: ns. pesulakomitean mietintöä ja laitoksen pyykinpesun järjestelyä (23. 2. 23 §); ikälisän tai ylimääräisen leskieläkkeen myöntämistä koskevia anomuksia (23. 2. 29 §, 19. 6. 67 §); revisiotoimiston ehdotusta kaupungin tilisäännön eräiden kohtien muuttamisesta (19. 4. 41 §); laitoksen uuden ruokatehtaan ja kasvisvaraston sijoitusta (29. 5. 60 §); laitoksen autonkuljettajan vapauttamista autovaurion korvaamisesta (6. 9. 102 §); laitoksen vuosiylijäämän jakautumista ja kustannuslaskentaa (6. 9. 103 §) sekä valtion ravitsemustoimikunnan maidon D-vitamiinisointia koskevaa esitystä (14. 12. 156 §).

Laitoksen henkilökunta. Henkilökunnan lukumäärä oli 212; näistä työskenteli ruoka-

tehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa yhteensä 195, Herttoniemen kasvisvarastossa 6 sekä kassa- ja tilivirastossa 11. Varsinaisia viranhaltijoita oli 74. Pääemännän 24. palkkaluokan virkaan nimitettiin Brita Söderström 1. 11. sekä 11. palkkaluokan koulukeittäjän virkaan Inkeri Tuominen 1. 3. Kaksi viranhaltijaa siirtyi eläkkeelle. Toim. apul. Mirjam Oksanen oli virkavapaana aikana 27. 2.—20. 5.

Yhden palkkaluokan suuruihin tasokorotus suoritettiin viranhaltijoille ja työsopimussuhteessa työskenteleville henkilöille 1. 1. ja 1. 7. alkaen. Kuoppakorotus suoritettiin 53 viranhaltijalle ja 34 työsopimussuhteessa olevalle henkilölle 1. 1. 1956 lukien.

Laitoksen työskentelytilat ja teknillinen välineistö. Ruokatehtaassa suoritettiin perusteellisia maalauksia sekä korjattiin höyrypatoihin liittyvää putkistoa. Yksi sähköpannu ja sekoittajakoneisto kunnostettiin. Paistosuuneissa uusittiin vastuksia ja kytkimiä. Astiainpesukoneen moottori kunnostettiin. Ruokatarvikkeitten kuljettamiseen hankittiin kaksi työntörattaat.

Herttoniemen kasvisvaraston perunalaariväleikköjä kunnostettiin, lattioita uusittiin ja kunnostettiin sekä kannatuspilareita vahvistettiin. Varastorakennuksen seiniä uusittiin osittain ja vahvistettiin piuruilla. Katto korjattiin ja tervattiin sekä vahvistettiin vasoilla.

Laitoksen toiminta. Laitos hankki ja toimitti ruokatarvikkeita sekä valmisti ruokaa kaupungin laitoksille sekä kaupunginhallituksen luvalla suoritti muutakin ruokatarvikkeitten välittämistä samoin kuin ruoan valmistusta ja myyntiä. Huomattavan osan laitoksen työskentelystä muodosti ruoan toimittaminen kouluille. Liikevaihto, joka v. 1955 oli 221 mmk, nousi kertomusvuonna 309 mmk:aan.

Ruokatarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kaupungin kansa- ja ammattikouluille, eräille oppi- ja yksityiskouluille sekä toiminimille, kunnallisille ruokaloille, lasten leikkikentille sekä kaupunginhallituksen edustustilaisuuksiin.

Ruokatarvikkeita välitettiin Auroran, Kivelän, Nikkilän, Marian ja Malmin sairaaloille, Kustaankartanon vanhainkodille, Koskelan sairaskodille, 12 opetuskeittiölle, seitsemälle lastenkodille, 65 lastentarhalle, -seimelle ja päiväkodille, viidelle kesäsiirtolalle, ruot-sinkieliselle sokeainkoululle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Laitos toimi ruokatarvikkeitten yhteishankintaelimenä kiinteässä yhteistoiminnassa sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden sekä huolto- ja lastensuojelulautakuntien alaisten laitosten kanssa. Hankintoja suunnittelevana asiantuntijaelimenä toimi laitoksessa hankintajaosto.

Hankitut tärkeimmät tarvikemäärät olivat seuraavat:

ruokaleipää (kuiva paino)	77 945 kg	sipulia	3 822 kg
ruokaleipää	1 038 503 kpl	verta	4 260 l
kahvileipää	167 395 »	makkaraa	23 222 kg
jauhoja	74 310 kg	raavasta	196 273 »
suurimoita ja hiutaleita .	70 454 »	vasikkaa	60 803 »
makarooneja	5 340 »	sikaa	53 581 »
herneitä	68 272 »	lammasta	2 038 »
kidesokeria	31 697 »	maksaa	9 736 »
palasokeria	5 210 »	kieltä	518 »
siirappia	650 »	kanoja ja kalkkunoita ...	4 999 »
omenamarmelaadia	1 857 »	kalaa, tuoretta ja savus-	
kahvia	1 786 »	tettua	550 »
teetä	80 »	silakoita, suolattuja	900 »
kaakaota	150 »	silliä	1 208 »
kuivattuja hedelmiä	5 665 »	puolukoita	20 121 »
maitoa	1 715 048 l	virvoitusjuomia	43 325 pulloa
piimää	40 668 »	pilsneriä	34 513 »
voita	5 199 kg	talouskaljaa	422 »
margariinia	2 650 »	savukkeita	114 680 rasiaa
suolaa	28 255 »	sikaareja	5 965 kpl

Herttoniemen kasvisvarastosta välitettiin:

	perunaa kg	porkkanaa kg	lanttua kg	punajuurta kg	kaalia kg	yhteensä kg
elintarvikekeskukselle	645 790	15 178	32 030	3 915	4 875	701 788
kaupungin laitoksille	486 780	28 905	17 223	13 329	9 997	556 234
muille	9 380	—	—	—	—	9 380
varastossa 31. 12.	401 110	26 687	21 855	11 430	—	461 082
Yhteensä	1 543 060	70 770	71 108	28 674	14 872	1 728 484

Kertomusvuoden alussa oli kasvisvarastossa laitoksen toimesta hankittuja kasviksia seuraavasti: perunaa 822 219 kg, porkkanaa 23 015 kg, lanttua 9 787 kg, punajuurta 10 371 kg ja kaalia 2 629 kg. Kasvikset ostettiin lajiteltuina. Ne säilyivät pientä paleltunutta perunaerää lukuun ottamatta hyvin varsinaisen kylmän ajan, keväinen lämmin sää aiheutti jonkin verran paino- ja pilaantumishävikkiiä.

Elintarvikekeskuksen, lastenkotien johtokunnan, lastentarhain lautakunnan, huoltolautakunnan työtupien ja kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankitut siirtomaa- ja eräät muut ruokatarvikkeet varastoitiin laitoksen Helsinginkadun 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon ja Herttoniemen kasvisvarastoon. Kunnallisille laitoksille hankitut lihamäärät ja ns. Care-voierät varastoitiin teurastamon kylmään tilaan.

Käyttämättä jäänyttä varastotilaa kiinteän materiaalin ja hedelmien varastointiin vuokrattiin sähkölaitokselle 125 m², Osuusliike Valiolle 813 m², Helsingin Kauppiaat Oy:lle 10 m², Hedelmä Oy:lle 400 m², Kahvi Oy:lle 45 m², Helsingin Toverit -nimiselle yhdistykselle 40 m² sekä Oy. Medica Ab:lle 170 m².

Lisäksi vuokrattiin varastotilaa juurikkaitten varastointiin seuraaville määrille (tilat tarkoitavat 1 000 kg:n eriä): Hankintaliike Leikas Oy:lle 70, O. Backman'ille 70, O. Tuomikoskelle 170, Oy. Gustav Paulig Ab:lle 240, Albertinkadun Liha- ja Leikkeleliikkeelle 30, Hietalahden Liha Oy:lle 76, Yhtyneet Ravintolat Oy:lle 305, Suomen Sokeri Oy:lle 5 eli yhteensä 966 000 kg:n määrälle.

Vuokratulot em. varastotiloista olivat 2 725 380 mk.

Ruoan valmistus ja myynti. Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia kansa-, oppi- ja ammattikouluille 4 126 501, kunnallisille ruokaloille 584 572, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 66 102, huoltolautakunnan työtuville 45 560, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 18 327 sekä yksityisille laitoksille 81 575 eli yhteensä 4 922 637. Annosvähenys v:een 1955 verraten oli 42 427. Se aiheutui ns. kylmän ruoan sisällyttämisestä kouluruokintaan. Ruokatehtaassa valmistettuja annoksia myytiin: 12 kunnalliselle ruokalalle, 77 Helsingin kansakoululle, kahdelle ammattikoululle, 21 oppikoululle, 16 kaupungin leikkikentälle ja kahdelle koulupuutarhalle, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, Tabunovin koulun lastentarhalle, Töölön valmistavalle koululle, Helsingin kauppiaitten Kauppaoppilaitokselle, Ebeneserkodille, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Helsingin Meijeriliike Oy:lle, Hoover Oy:lle, Pasilan seurakuntapiirille, valtion lääkintävoimistelukurssille ja keskuspoliisiaseman kanttiinille.

Liikevaihdon ryhmitys:	1956 mk	1955 mk
Kansakoulut	149 341 172	90 734 361
Ruokatilat	60 188 244	49 854 008
Sairaalat	42 454 804	33 214 807
Huoltotoimi	15 201 394	12 342 984
Erinäiset kaupungin laitokset	26 784 548	21 846 448
Muu liikevaihto	15 268 292	13 002 906
Luontoisedut	2 564 838	2 495 072
Yhteensä	311 803 292	223 490 586

Liikevaihdon jakautuminen ilmenee seuraavasta:

	Kaupungin laitokset mk		Muut ostajat mk	
Raaka-aineita	64 151 561	(20.6 %)	993 147	(0.3 %)
Ruokaa	167 838 562	(53.8 %)	75 575 379	(24.3 %)
Sekalaista	393 742	(0.1 %)	2 850 901	(0.9 %)
Yhteensä	232 383 865	(74.5 %)	79 419 427	(25.5 %)

Tulot:

	Mk
Elintarvikekeskuksen tulot	309 238 454
Luontoisedut	2 564 838
	<u>311 803 292</u>

Menot:

Elintarvikekeskus

Palkkiot	188 400
Vakinaiset viranhaltijat	30 232 346
Tilapäiset viranhaltijat	673 860
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	153 513
Viranhaltijain ylityökorvaukset	328 901
Muut palkkamenot	26 416 194
Vuokra	4 051 432
Vedenkulutus	694 071
Lämpö	4 583 219
Valaistus	892 570
Kaluston hankinta	1 464 353
Kaluston kunnossapito	1 747 806
Tavaranoistot	215 069 116
Tarverahat	5 064 132
Korjaukset	506 471
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	2 730 136
Konttokuranttitilin korko	1 988 843
	<u>296 785 363</u>

Kassa- ja tilivirasto

Vakinaiset viranhaltijat	4 768 524
Tilapäiset viranhaltijat	343 920
Viranhaltijain ylityökorvaukset	89 344
Muut palkkamenot	270 420
	<u>5 472 208</u>

Yhteensä	<u>302 257 571</u>
----------	--------------------

Tulos:

Tulot tilien mukaan	311 803 292
Menot » »	302 257 571
	<u>Ylijäämä 9 545 721</u>